

«Η Φωλιά του κούκου» του Ντέιλ Βάσερμαν από το Σατιρικό Θέατρο

«Η Φωλιά του κούκου» που ανέβηκε στο Σατιρικό Θέατρο, έχει άλλες δυο υποστάσεις: λογοτεχνική και κινηματογραφική. Σπάνια η μετάβαση από τη μια «ζωή» στην άλλη από τη σελίδα του βιβλίου στην οθόνη ή στη σκηνή γίνεται χωρίς αλλοιώσεις και απώλειες. Ως κανόνας, οι απώλειες συνοδεύουν τις τεχνητές μεταφορές της υπόθεσης από το ένα είδος τέχνης στο άλλο. Όμως η εν λογοτεχνία γεννημένη «Φωλιά του κούκου» του Κεν Κέιζι, δε μεταφέρθηκε απλώς στη σκηνή από τον Ντέιλ Βάσερμαν, αλλά γεννήθηκε ξανά, εκ νέου, ως πλήρης και αυτόφωτο θεατρικό έργο. Γι' αυτό και οι πολλές και σημαντικές διαφορές με το βιβλίο του Κέιζι δεν συλλαμβάνονται ως παραποιήσεις ή απώλειες. Η παράσταση του Σατιρικού έχει μύες και νεύρα. Παίζεται σε ένταση και πιστεύω, μόνο έτσι μπορεί να λειτουργήσει. Η χαλάρωση αποκλείεται και απαγορεύεται. Και από πού μπορεί να έρθει η χαλάρωση όταν ο καθένας από τους ηθοποιούς είναι πιασμένος σε μίαν έντονη αναμέτρηση με το ρόλο του. Και αν επέτρεπε στον εαυτό του κάποια χαλάρωση θα ηττώταν αμέσως. Θα μου πείτε, δεν συμβαίνει το ίδιο σε οποιαδήποτε παράσταση; Όχι όπως σ' αυτήν. Η πάλη, η αναμέτρηση είναι το στοιχείο του έργου του Βάσερμαν. Σ' αυτή την πάλη είναι ταγμένοι ο ήρωας του έργου, ο Μακμέρφι, που ηγείται του στρατού των τρελών, αλλά και μονομαχεί με το κατεστημένο. Οι τρόφιμοι της «Φωλιάς του κούκου» δίνουν διπλή μάχη με την τρέλα και με το φόβο τους.

Υπάρχει όμως και μια αλλιώτικη αναμέτρηση, δημιουργική και εποικοδομητική. Η συνύπαρξη στη σκηνή των πρόσφατων αποφοίτων, αλλά και σπουδαστών ακόμη της Δραματικής Σχολής «Βλαδίμηρος Καυκαρίδης» με τους πρωταγωνιστές του κυπριακού θεάτρου, όπως ο Στέλιος Καυκαρίδης και ο Θάνος Πεττεμερίδης αποτελεί, όσο παράξενο και να φαίνεται, πρόκληση και για τις δυο «κατηγορίες». Η συνάντησή της πείρας και της απειρίας, της αντοχής, της τεχνικής, της γνώσης; της φιλοδοξίας, της δίψας για την κα-

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: Γιώργος Ολύμπιος, σκηνοθεσία: Σβετοσλάβ Πέεφ, σκηνικά: Μίκης Λοΐζου, κοστούμια: Κώστας Καυκαρίδης, μουσική: Γιούρι Στούπελ. Παίζουν: Κούλλης Νικολάου, Μαρίνος Χατζηβασιλείου, Χρίστος Καραϊσκος, Μαριάννα Καυκαρίδου, Μικαέλα Κουτουμάνου, Θάνος Πεττεμερίδης, Αντρέας Τηλεμάχου, Χάρης Πισίας, Μάριος Δημητρίου, Σπύρος Γεωργίου, Βασίλης Μιχαήλ, Στέλιος Καυκαρίδης, Νίκος Νικολαΐδης, Λουκία Μιχαήλ, Μαρία Καρασούλα.

τάκτηση των μουσικών του επαγγέλματος, όλα αυτά δίνουν ιδιαίτερη δυναμική στην παράσταση.

Πιστεύω, πως εκτός από τα απόλυτα και μόνιμα επαγγελματικά προσόντα μετράει πολύ και η έννοια της φυσικής και ψυχολογικής φόρμας. Φάνηκε πόσο αναζωογονητική υπήρξε για το Στέλιο Καυκαρίδη η ένταξή του σε μια ομάδα τόσο νεαρών και ατρόμητων (εν πολλοίς λόγω απειρίας) μπροστά στις δυσκολίες του έργου, ηθοποιών. Και το γεγονός ότι στο έργο ο ήρωας του είναι αρκετά νεότερος, δημιουργεί επιπρόσθετη πρόκληση για τον ηθοποιό. Όλα αυτά οδήγησαν τον πρωταγωνιστή της παράστασης σε εντονότατη προσπάθεια και πολύ καλό τελικό αποτέλεσμα. Μου φαίνεται ότι μια από τις σημαντικές μάχες που κέρδισε ο Καυκαρίδης σ' αυτή την παραγωγή είναι η μάχη με το χρόνο, με την επαγγελματική κούραση, με κάποια δικαιολογημένη έστω επαγγελματική επανάπαυση. Ο Θάνος Πεττεμερίδης δεν έχει τέτοια

βάρη να σηκώνει, έχει όμως σκηνοθετική προσταγή, όπως φαίνεται να παίξει το ρόλο του ψυχολογικού αντίβαρου του Μακμέρφι. Η διαφορά των δυο προσώπων στη νοοτροπία, στο ύφος και τον εκφραστικό κώδικα αποδίδεται από τους δυο ηθοποιούς με ευαισθησία και μέτρο.

Η Αδελφή Ράτσιετ είναι ρόλος που απαιτεί μάλλον καθαρότητα υποκριτικής έκφρασης, σταθερότητα ρυθμού και ύφους, παρά ψυχολογική ενδοσκόπηση. Η Μαριάννα Καυκαρίδου πλήρως ανταποκρίνεται σε αυτές τις απαιτήσεις και δημιουργεί μια μορφή συμπαγή, με επιφάνεια λεία και αρραγή. Έκπληξη της παράστασης ο τρελός Ινδιάνος «φύλαρχος» του Κούλλης Νικολάου.

Ο ηθοποιός δημιούργησε μια φιγούρα υπερμεγέθη, πρωταίτιαστη με το τρομακτικό περιβάλλον του ψυχοθεραπευτηρίου της «Φωλιάς» και δε δειλίασε ούτε μπροστά στην επιθετικότητα του ήρωά του. Αυτός ο συνδυασμός και τραγικού στοιχείου ορίζει το στόχο των ηθοποιών παρόλο που οι ρόλους των υπόλοιπων τρελών. Ο σκηνοθέτης του έργου διέγινε την υποκριτική ιδιοσυγκρασία του καθενός από τους ηθοποιούς και μέσα από αυτή έφτιαξε την ιδιαίτερη μορφή, συμπεριλαμβανομένου του υποβάθρου των προσώπων. Αποτέλεσμα - ομαδική εργασία - ρόλους με ελάχιστο κείμενο όπως του Μάριου Δημητρίου και του Βασίλη Μιχαήλ. Ξεχωριστή μνεία αξίζει ο Αντρέας Χάρολντ, εκφραστικός και ευαίσθητος. Ο Βασίλης Καραϊσκος στο Σατιρικό μια δουλειά πολύ διαφορετική παραγωγή του «Σκάλα» των «Γάμων του Φίλου».

Από εικαστικής άποψης η παράσταση είναι λειτουργικά και συγκρατημένα.